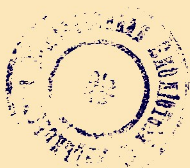
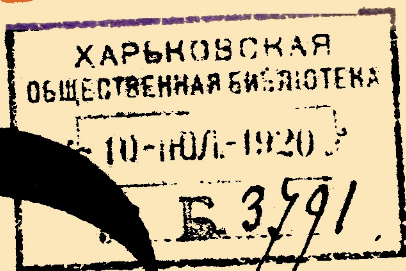
3791
Б

Вас. Алешко.

Громодар.

поезії.

ВАС. АЛЕШКО.

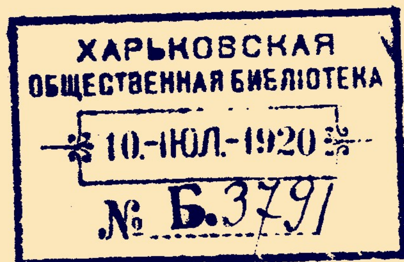

Видруковано в шостій Радянській друкарні в кількости трьох тисяч примірників. Обкладинка роботи В. Єрмілова, марка — Брандта. Видання Всеукрліткому.

Харьків. 1920.

ВАС. АЛЕШКО.

1088955

ГРОМОДАР.

ПОЕЗІЇ.

Сонця стріли золотії
Б'ють по мурах кам'яних...
— Гей, вставайте, молодії, —
До просторів запашних!

Підставляйте твердо груди
Під червоні бліки стріл.
Іскри сонця зроблять чудо —
Кинуть в душу легкість крил.

Той, хто має сонця рану,
На землі не стане жить. —
Шлях лишить серед туману
І до сонця полетить!

1911.

Я засіяв зерном чистим
Лан родючий, лан широкий.—
Зерно—з сяйвом золотистим—
Я поклав у сон глибокий.

В мріях, в снах пролеже зіму
Зерно з серцем молодим.
А при перших звуках гріму
Встане колосом рясним.

... По весні піду ланами.
Жито. Трави. Цвіт буяє...
Й життє-творчими громами
Пісня-Слава пролунає!

Хтось могутньою рукою
Зборкав крила юнакові,
Що бажав літать стрілою,—
Шлях знайти в краї чудові.

І пішов юнак в задумі
По-над кручою морською,
Щоб набратись в грізнім шумі
Сили й вийти знов до бою.

Та з орлом він тут зустрівся.
Побратався—й землю кинув:
Тільки сонцем степ укрився—
Він з орлом в блакить полинув.

І на Землю вже не звало:
Там він з сяйвом сонця злився.
А коли орла не стало—
Впав на скелі і розбився!

Я зазнав жалю й одчаю
На шляху до кращих днів.
— Зараз сонце я зустрів
І навкруг життя вітаю!

В душу ллється сміх весни.
Навіває радість, мрії.
Рвуться сили молодії,
Воскресають давні сни...

Я зазнав жалю й одчаю.
На шляху до днів нових.
— Зараз, в піснях весняних,
Гімни сонцю я співаю!

Як яскраво, як велично
Образ твій повстав із мли,
Як натхненно, як музично
Співи в день цей загули!

Скільки вроди з кождим рухом!
З кождим блиском—безліч мрій.
Ти вітаєш ясним духом
В далечині золотій.

Доки в юних грудях сили
Б'ються дзвонами пісень,
Линь до мене, образ милий,
В цей весняний, красний день!..

Всюди цвітом огняним
Неозорий шлях покрився.
Світлим сяєм молодим
Гімн кохання скрізь розлився...

Як яскраво, як велично
Образ твій горить у млі.
— Як натхненно, як музично
Ллються співи до землі!

1913.

Днів чудових довго ждати
Довелось нам, друже мій...
— Хто-ж посміє сумувати
В день барвистий і ясний!

Нині—сонце Простір! Мрії
Серце щастєм опекли.
Давні думи і надії
Новим духом ожили.

Зло поблідло: Оточило
Сяйво правди замір злий.
Щось зросло.—Зачервоніло.—
Так буває в день ясний.

В путь. Рушаймо. Ще тернами
Буде йти наш, друже, шлях.
Та нічого. Сонце з нами.—
В наших думах і очах!

1916.

Великий шлях. Не видко краю.
Який простір! Од рівних нив
До сел, до луків і до гаю
Іде натхнення творчих злив.

Великий рух. То—подих волі
Весняним ранком розкував
Кайдани всім. То—зникли болі.
То—Сонце кождий привітав.

Всі вийшли. Сяйвом захистились.
На новий шлях. З новим лицем.—
Мімози мрій заколосились
Під творчим, золотим огнем!..

1917.

Гей, чи всі напоготові,
Чули всі бадьорий дзвін?
Поклик-дзвін степи, діброви
Схвилював на кілька гін!

То—весни дарунки-дива.
То—найкращих дум-казок
Доторкнулась грізна злива
Й молодий ожив садок!

В цебра міцнокуті, нові
Час вливати вина мрій.
— Гей, чи всі напоготові
Стать під прапор бойовий?

Всі. Я бачу. Усміх грає
На обличчах юнаків.
Світлий ранок наближає
День величних, владних жнив!..

1917.

ДУДАРЬ.

На сопілку вигравай.
Кидай з серця вільний спів,
Щоб степи, могила й гай
Пригадали,
Як вмірали
За красу нових віків.
Щоб завзяття пережите,
Сяйвом слави оповите,
В нас влило свої огні
Й шуми славної борні.
Щоб гучні, величні дії—
Зворушили світлі мрії
В смілих, дужих юнаків.
... На сопілку вигравай.
Перемога ясних днів
Хай наповнює твій спів.
Хай несеться разом з ним
Ніжна казка й дужий грім!

Вдихну, вдихну живої сили
Під шатами міцних дубів,—
Колишнім мріям легкокрилим
Дам льот і сяйво щасних днів.
Повернеться бадьорий сміх.—
І вчую знов знайомі тони
Просторів вільних, запашних;
Де спіє мак, де квітнуть льони.
Погожим ранком назбіраю
Пахучих трав в зеленім гаю.
Житами спілими прикрию
На волі виковану мрію.
Забуду давне—кривди, болі.
Уп'юся світлим днем новим
І побратаюся на волі
Знов—з дужим вітром степовим.
Там сонце. Там квітки. Могили
Завзятих страдників-борців.
Там—я вдихну хмільної сили
Під шатами міцних дубів.

1918.

Яка безмежна даль очам!
Який йде рух на кілька гін.
Іду—й життя своє віддам
За царства дивовижних змін.

Мов в казці. Мов в країні мрій.
Життя—в руйнуючім огні:
Тут—з словом про минулі дні,—
Я вже нікчемний і смішний.

Зливаю кроки в низку снів.
Ось мить—сміється смерть мені,
Ось мить—я лицарь на коні,
Ще рух—і стану в сяйво днів.

Яка безмежна даль очам.
Який бадьорий, грізний дзвін.
Життя я покладу десь там,
А тут—пройти-б ще кілька гін!

КРАСОСЛАВЕЦЬ.

Встала міць непоборима.
Встала сила вікова.
Нові дзвони, нова рима
Йде на молоді слова.

В сяйві вся тремтить будова.
Шлях—із блискавок навкруг!
Спека буряного слова
Б'є, мов дощ огневих смуг.

Я—з барвистої тканини,
Я—з огнів, музики й крил.
Я—життя, його перлини,
Я—дихання творчих сил!

Сил занадто. Й ще—казок.—
Громи в маках. Маки—в снах.
— Красославець в'є вінок
В Огнедарових садах.

1919.

Сяйволиций сіяч.

Повні пригорщі зерна-пашниці.—
Ярий засів зажеврівсь-наспів.
І ланами пішли Сяйволиці
По червоних полотнищах снів.

Кошик в кождого стріл Огнепала.
Світлих рухів тремтіннє в очах.
Засів, засів: метелики-жала
Скрізь застряли в пухких борознах.

Залягли джерелами живими
В скибах чорних зернятка-огні.
Огнепалові крила над ними.
Сяйволицих— заграйні пісні.

...Шовк тугий запашної пашпиці
Вицвівсь в плеса огнистих ланів.—
Так пройшли по весні Сяйволиці
По червоних полотнищах снів.

1919.

КРАСОЛЬКИ.

Огнисте серце красольки
Пробили громострільні ляки,
А над ними червоні парасольки
Розгорнули тонкостеблі маки.

В маках—росквітли жала.
А в красольках—терпкий дим...
— Ти на серце сонцем впала,
З сонцем впали: стріли, грім...

Заквітчаний в грім і стріли,
Я—красолька з огнистих тканин,
Що зросла під червоними крилами
Під диханням отрутних краплин.

Огнисте серце красольки
Пробили громострільні ляки,
А над ними червоні парасольки
Розгорнули цупкостеблі маки.

1919.

ЗА ДАЛЕКОЮ

О. С.

Душа б'є молодими соками.—
Червоним вином горить.
І в мріях за далекою, синеокою
Співами шлях золотить:

—За синіми, синіми смугами,
За квітчастими межами нив,
Сонце золото кидає дугами,
Сонцем в серці поляже мій спів...

Душа б'є білими крилами.
В відблисках щастя тремтить.
І в снах за далекою, милою,
Мріями шлях золотить:

—За синіми, синіми смугами,
За квітчастими плесами нив,
Сонце золото кидає дугами.
Сонцем в серці поляже мій спів...

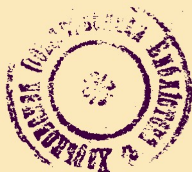
ЦВІТ-ДІВЧИНА.

Я знаю, знаю: дивні вина
З далеких, тихих хуторів
Несла в собі ти, цвіт-дівчино,
Несла красу—вінок дарів.

Поволі, довго набувала
Рожевий цвіт, мов мрійний сон,
Коли з отарами зростала,
Коли полола синій льон.

Смолясті дуги брів шовкових
І стан покірливо-гнучкий
Для щасних днів, для втіх чудових
Стеріг старанно степ рясний.

Від спілих смуг густого жита,
Від трунків ярих, запашних,
Ти налилась вагою літа
Серед просторів казкових.

Простори літні в далеч звали
Тремтінням владним, землянім...—
І вина мрій зашумували
Добром коштовним, запальним...

Я знаю знаю: дивні вина
З вишневих, білих хуторів
Несла в собі ти, цвіт-дівчино,
А я... їх випив і—зміцнів!

ГРОМОДАР.

Золотий ріг у хмарах
Чічіткою пробиває шлях.—
Колісниця палкого Громодара
Вже ось-ось—на очах.

Шелест погрозливий мечами.—
Пожежа світових чагарників
Пекучими стрілами-чмілями
Б'ється в землю чередників.

Радо грім дар сіє
В житні полотнища-пні.
Жаром проріст рясніє
На прядиво кучерявці-Весні.

... Зазлоторожіло. Й раптом завесніло.—
На серці чічітка й квітки.
Соняшними реп'яхами обліпило
Всі прочервоточені кутки.

Нововиорані ниви
Чорночепурним добром.
Добрий Сіяч сіє співи
Разом з маковим зерном.

Красно. Лунко. Полотніє
Замах Змія.—Грім здолав.
Добрий Сіяч дрібно сіє
Радий рій рунистих трав.

Сіяч—радісна будова.
Зерно—сяйво ярих мрій.
Йде за Сіячем понова,
А за сяйвом—біг і бій!

Над полем дим. Росте й міцніє —
З квітками разом — дзвін мечів.
На білих гречках червоніє
Дрібним каскадом рій огнів.

Палає схід.... А за тернами,
На рівних далях золотих,
Блакитний льон зацвів вінками
Під шуми блискавок палких.

1920.

Я заздрю немовляткові: як-би мені
Його бадьорі крики-розриви,
Я-б... всю кров у веснянки голосні
Вилив хлюпотінням життьової зливи.

Як-би мені під тугими пелюстками
Протеплiти соковитою землею,
Я-б... затупотiв на нивах маками
I проріс синім шматом шалфею.

С Л А В А.

Слава силам перемоги.—
Слава юним, красним дням.
Слава тим, хто стлав дороги
В Сяйвотворчий, дивний храм!

Слава грізному сіянню.—
Слава зливі запашній.
Слава світлому буянню
В бурях викресаних мрій.

Слава серцю весняному.—
Серцю—райдузі буття.
Слава ранку молодому
Красоспівного життя.

Слава: вам, зелені злоги,
Цвіту й золотим житам.—
Слава силам перемоги.
Слава сонцю і орлам!

Своє життя я уквітчав
Пахучим цвітом весняним.
Що-дня до сонця гімни слав,
Молився й плакав—завжди з ним!

Г сонце душу пропекло.
І схвилювало і зогріло.
І безліч дум і мрій влило
В пупке, засмагле, юне тіло...

...Я—гомін нив. Я—маків сміх.
Я—частка вас, степи кохані...
Ах, скільки щастя, мук і втіх
Зазнало серце в дні весняні!

Мій шлях—прозоро-сині межі.
Мій храм—злотисто-крилий птах.
А в серці—квіткові пожежі
Буяють на засмаглих пнях.

Своє життя я розгорнув,
Мов ріжнобарвну скатертину.
— За сонцем!—крилами блиснув,
І в далеч плавко лину й лину...

1918.

В моїх маєтках—маків засіви.
І ще: полотнища росквітлих слив.—
Я маками сповиваю свої красоспіви.
Білими пелюстками б'ються крила слів.

— На васелькових обніжках роса—красою
— Яблуневими пелюстками—голуби в далині.
...Пек впав за горою:
Пророжевів його останній спис в мені...

В моїх маєтках—маків засіви.
В душі—чуби зазернілих нив.
Кров моя—тільки красоспіви.
І ще: промолоділий натовп зеленокорих слив.

1919

МАРІЯ ВЕСНИ.

Які бадьорі блискавки на Твоїх віях.
Яка сіяюча задума в лагідному „так“.
З Тобою, рухотворчою, кучерявко-маріє,
Ми на сонце поведем безліч атак!

Заволодіти блискучими списами!
Влити в щілини кров Громодара,
Щоб земля тремтіла інтімними голосами,
Щоб під серцем проріс новий Квітникар.

В Тобі молодь п'є соковите дзюрчаннє.—
Біля джерел весняних — мед міцний.
В Тобі прогорбилося крізь задумливе сіяннє:
— Я повстала на шматках цілини.

1920.

До джерел життя—мерщій з ківшем.
Тривких трунків—на довгий вік.—
Гірких, солодких, міцних, з огнем!—
Щоб завжди серце Пек пік.

Пити, пити—з земляних репанин:
Вщерть ківш пива, хмільних медів,
Ківш—соковитих рослин,
Ківш—музики чагарників...

...Диких круч, дубів вікових
Не минав молодим конем.—
Впав я до пнів квіткових –
Біля джерел життя—з срібним ківшем

1919. х. Псьол.

ЗМІСТ:

Стор.
Сонця стріли золотії 5
Я засіяв зерном чистим . . . 6
Хтось могутньою рукою . . . 7
Я зазнав жалю й одчаю . . 8
Як яскраво 9
Днів чудових довго ждати . . 10
Великий шлях 11
Гей, чи всі напоготові . . . 12
Дударь 13
Вдихну, вдихну 14
Яка безмежна даль 15
Красославець 16
Сяйволиций Сіяч 17
Красольки 18
За далекою 19
Цвіт-дівчина 20
Громодар 22
Нововиорані ниви 23
Над полем дим 24
Я заздрю немовляткові . . . 25
Слава 26
Своє життя я уквітчав . . . 27
В моїх маєтках 28
Марія Весни 29
До джерел життя 30

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ
ЛІТЕРАТУРНИЙ
КОМІТЕТ

Перевірено 1948 р.